

ΠΡΙΣΜΑ

ΕΝΘΕΤΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ,
ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η ΑΥΓΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Οι ουτοπίες του Ιανού

Ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ έχει πάρει το όνομά του από τον ρωμαϊκό θεό Ιανό. Ο θεός αυτός έχει δύο πρόσωπα: Το ένα κοιτάζει στο παρελθόν και το άλλο στο μέλλον. Οι ουτοπίες προφητεύουν

έναν νέο κόσμο, αλλά με τη ματιά τους στραμμένη στο παρελθόν. Καμία επανάσταση και καμία αλλαγή δεν γίνεται χωρίς τα υλικά του παρελθόντος.

►► 8

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΗ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ:

Ένα ταξίδι στο χθες και το σήμερα

“ Στόχος μας πρέπει να είναι η επικοινωνία, όχι η πληροφορία. Την πληροφορία τη βρίσκει πλέον κανείς πολύ εύκολα ”

Στην αυγή του 2017, ο Διονύσης Σιμόπουλος μοιράζεται μαζί μας σκέψεις εμπνευσμένες από την πολυετή του πείρα στη διάχυση της επιστήμης στο κοινό και μιλά για την τύχη, τις συμπτώσεις, το χρέος των επιστημόνων προς τους πολίτες και την αγάπη για την Αστρονομία.

►► 2-3

Με το κινητό στα «ακατάλληλα»

ΔΥΟ έρευνες χρησιμοποιεί σήμερα το «Πρίσμα» για να προσπαθήσει να φωτίσει το πώς και το πού των παιδιών μας στο Διαδίκτυο. Τα αποτελέσματα δεν κάνουν εντύπωση σε κανέναν: Χρησιμοποιούν κυρίως φορητές συσκευές για να επισκεφτούν κυρίως «ακατάλληλες» σελίδες. Οι γονείς κυριολεκτικά «οπλίζουμε» τα παιδιά μας με συσκευές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν παντού και συνεχώς. Ιδιαίτερα για τις γιορτές, αποτελούν τις ιδανικές μπίμπι σίτερ για τους μικρότερους και την καλύτερη «συντροφιά» για τους μεγαλύτερους, οι οποίοι έχουν ένα ανοικτό παράθυρο στον κόσμο του απαγορευμένου.

►► 4-5

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εξουσία και δικαιώματα στον ψηφιακό κόσμο

Η μάχη στις νέες ψηφιακές αγορές γίνεται για τη διεπαφή ανάμεσα στους πελάτες και στα προϊόντα / υπηρεσίες. Αυτό αποφαίνεται ο Τομ Γκούντγουιν, αναλυτής της Silicon Valley. Στον πληροφορικό καπιταλισμό η διεπαφή είναι ένας αλγόριθμος και οι παράγοντες του παιχνιδιού οι μεγάλες επιχειρήσεις παροχής διαδικτυακών υπηρεσιών.

►► 7

Αυτό δεν είναι ένα μαύρο τετράγωνο

Ο Μαλέβιτς σαν οξύ αισθητήριο όργανο πήρε ένα σφουγγάρι και καθάρισε τον μαυροπίνακα πάνω στον οποίο όλα ήταν έτοιμα να ξαναγραφτούν. Δύο χρόνια αργότερα, η Οκτωβριανή Επανάσταση θα ξεκινούσε και αυτή να γράφει κάτι το εντελώς καινούργιο.

►► 6

ΤΟ 2013 ο Τέρι Γκίλιαμ γύρισε μια ταινία που πήγε άπατη, το «Θεώρημα Μηδέν». Ωστόσο, για τους γνωρίζοντες η ταινία είναι ένα κινηματογραφικό διαμάντι, που μαζί με τους «12 πιθήκους» ολοκληρώνει τη διεισδυτική τριλογία του «Brazil». Στο δυστοπικό σκηνικό που αναδύεται από τη steampunk φαντασία του Γκίλιαμ, ένας διχασμένος άνθρωπος προσλαμβάνεται από μια επιχείρηση για να αποδείξει -με τη μαθηματική έννοια του όρου- τη ματαιότητα των πάντων. Μπορεί οι υπολογισμοί να γίνονται με πετάλια και κονσόλα παλιού βιντεοπαιχνιδιού, αλλά ο υπερεπεξεργαστής που τροφοδοτεί τον ήρωα με δεδομένα έχει φτιαχτεί για να χωρέσει μέσα του ολόκληρο το σύμπαν. Το οποίο, βέβαια, δεν είναι όσο μεγάλο θα περίμενε κανείς, αφού... όλα είναι ένα τίποτα.

Ο ήρωας δεν μπορεί να καταλάβει γιατί μια επιχείρηση να θέλει να αποδείξει ότι όλα είναι μάταια. Η απάντηση του δίνεται από τη φασματική φιγούρα που εκπροσωπεί τη «διοίκηση»: «Ποτέ δεν είπα ότι όλα είναι μάταια. Είμαι επιχειρηματίας, κ. Λεθ! Τίποτα δεν είναι μάταιο: Το να δημιουργείς τάξη στην αταξία φέρνει χρήμα. Το χάος παράγει κέρδος, κ. Λεθ!» Το μοτίβο που επανέρχεται στις απεγνωσμένες προσπάθειες του ήρωα να αποδείξει τη ματαιότητα των πάντων είναι ότι το μηδέν ισούται με 93%, ενώ το ζητούμενο είναι να φτάσει το 100%. Αυτό που εμποδίζει τους ανθρώπους να αποδεχτούν πέραν πάσης αμφιβολίας την ανυπαρξία σκοπού και νοήματος της ζωής είναι η «κλήση» που περιμένουν. Η ανάθεση της αποστολής που θα δώσει νόημα στην ύπαρξή τους και προσορισμό στις πράξεις τους. Κι αυτή η προσμονή πρέπει να ξεριζωθεί με επιστημονικό τρόπο. Τότε, και μόνο τότε, το κενό της ύπαρξης θα γίνει ολοκληρωτικό κερδοφόρο, ένα απέραντο πεδίο δυνατοτήτων αξιοποίησης του κεφαλαίου.

Οι θρησκείες, οι φιλοσοφίες, οι μύθοι, η αφοσίωση, ο έρωτας αναστέλλουν την ολοκλήρωση του καπιταλισμού. Εν αναμονή της λύτρωσης ή της γνώσης, οι άνθρωποι αρνούνται να δουν τη μοναδική αλήθεια: YOLO! You only live once - «ζεις μόνο μια φορά» κι αυτή δεν έχει κανένα απολύτως νόημα. Έτσι, απαρνούνται τη μοναδική ευτυχία που τους είναι δυνατή: Να παραδοθούν ολοκληρωτικά στον παρηγορητικό καταναλωτισμό. Ο καπιταλισμός είναι η μόνη τεχνολογία που μπορεί να κατασκευάσει προϊόντα με πρώτη ύλη το τίποτα και να λυτρώσει τους ανθρώπους από την ανάγκη να αντικρίζουν μόνοι και ανυπεράσπιστοι το αδυσώπητο κενό της ύπαρξης.

Οι γιορτές είναι η αποθέωση του καταναλωτισμού. Ήταν, όμως, ανέκαθεν συνδυασμένες και με σκοτεινούς μύθους. Αφηγήσεις και τελεουργίες που διασκέδαζαν τη βαθιά ριζωμένη αίσθηση ματαιότητας, με την υπόμνηση της ικανότητας των ανθρώπων να παράγουν νόημα. Η οικειοποίηση αυτής της ικανότητας από τον καπιταλισμό απλώς γεμίζει το υπαρξιακό κενό με σκουπίδια.

Ευτυχισμένο το 2017!

Μ.Π.

Ένα ταξίδι στο **χθες** και

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΛΗΔΑ ΑΡΝΕΛΛΟΥ

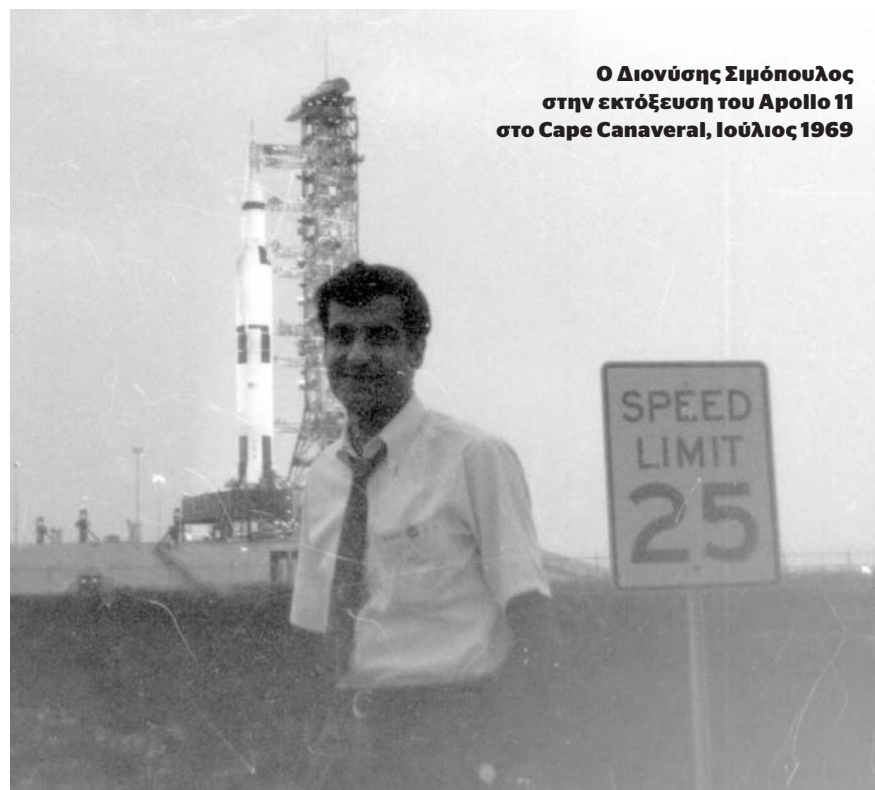
Στην αυγή του 2017, ο Διονύσης Σιμόπουλος μοιράζεται μαζί μας σκέψεις εμπνευσμένες από την πολυετή του πείρα στη διάχυση της επιστήμης στο κοινό και μιλά για την τύχη, τις συμπτώσεις, το χρέος των επιστημόνων προς τους πολίτες και την αγάπη για την Αστρονομία.

Έχετε υπάρξει διευθυντής πλανητάριου τόσο στην Αμερική (τέλη δεκαετίας '60) όσο και στην Ελλάδα (αρχές της δεκαετίας του '70 έως και πριν από δύο χρόνια). Πόσο διαφορετικά ήταν τα πράγματα τότε στην Αμερική από πλευράς επικοινωνίας των επιστημών;

Η εκλαΐκευση των επιστημών, αυτό που τώρα λέμε διάχυση ή διάδοση των επιστημών, είχε ξεκινήσει ήδη από τη δεκαετία του '50. Ήταν βέβαια πολύ διαφορετική. Είχε να κάνει κυρίως με την απλοποίηση των εννοιών και λιγότερο με την εικόνα. Σε αυτό φυσικά παίζουν ρόλο και τα μέσα, καθώς τότε δεν υπήρχαν τα λογισμικά και τα μηχανήματα που υπάρχουν σήμερα και δίνουν πολλές δυνατότητες. Στο παρελθόν όλα ήταν πιο δύσκολα. Για να γίνει μια παραγωγή, έπρεπε να εμπλακούν πολλοί διαφορετικοί άνθρωποι και η διαδικασία ήταν χρονοβόρα. Σήμερα όλα έχουν γίνει πιο εύκολα και γρήγορα.

Δεν θα έλεγα ότι στην Αμερική τα πράγματα ήταν πολύ διαφορετικά όσον αφορά την επικοινωνία των επιστημών όπως τη γνωρίζουμε σήμερα. Απλώς, στην Αμερική η οπτικοποίηση των παραστάσεων του πλανητάριου έγινε γρήγορα το βασικό στοιχείο. Δεν είχες απλά τον επαίοντα στη μέση, στο σκοτάδι να δείχνει τα άστρα. Η παρουσίαση έγινε γρήγορα πιο θεατρική. Στην Ευρώπη ήρθαν αργότερα αυτού του είδους οι αντιλήψεις.

Αυτό που είναι διαφορετικό στην Αμερική, και εμένα με βοήθησε πολύ, είναι ότι το εκπαιδευτικό σύστημα στο πανεπιστήμιο σου επιτρέπει να διαμορφώσεις κατά κάποιον τρόπο μόνος σου το πτυχίο σου. Μπορείς ανάλογα με τα ενδιαφέροντά σου να πάρεις όσα και όποια μαθήματα θες και πρακτικά να διαμορφώσεις τα πτυχία σου αναλόγως. Στη δική μου περίπτωση, μου επέτρεψαν να συνδυάσω τις επιστήμες με την επικοινωνία.

Ο Διονύσης Σιμόπουλος στην εκτόξευση του Apollo 11 στο Cape Canaveral, Ιούλιος 1969

Πώς προέκυψε η δουλειά στο Πλανητάριο της Αμερικής;

Η ενασχόληση με το πλανητάριο ήταν, εν πολλοίς, θέμα τύχης και συγκυριών. Στη δεκαετία του '60 οι σπουδές στην Ελλάδα ήταν πολύ

Στη συνέχεια, άνοιξε το μεγάλο πλανητάριο στην πόλη που βρισκόμουν, στο Μπάτον Ρουζ. Εκεί πήγα στην αρχή ως βοηθός, όπου έμαθα μεταξύ άλλων να κάνω την απαραίτητη έρευνα και να γράφω σενάρια για τις πλανηταριακές προβολές. Φανταστείτε ότι το 1967, στο Μπάτον

«Στόχος μας πρέπει να είναι η επικοινωνία, όχι η πληροφορία. Την πληροφορία τη βρίσκει πλέον κανείς πολύ εύκολα»

ακριβές και οι δουλειές σπάνιες. Για τον λόγο αυτό, πήγα στην Αμερική, όπου μπορούσα να σπουδάσω και παράλληλα να δουλεύω συντηρώντας τον εαυτό μου. Το πανεπιστήμιο διέθετε ένα μικρό πλανητάριο και ένας καθηγητής μου πρότεινε να εργαστώ εκεί, καθώς έψαχνα δουλειά. Σε αυτό έκανα τα πάντα: Ήμουν από μηχανολόγος και ηλεκτρολόγος μέχρι επιστάτης. Ήταν κυριολεκτικά στα χέρια μου. Όπως είναι λογικό, ήμουν εκεί και σε όλες τις παρουσιάσεις. Δεν θέλει και πολύ να μπει το μικρόβιο. Μην ξεχνάμε ότι η ανθρωπότητα έμπαινε στη διαστημική εποχή. Έτσι ξεκίνησε η ενασχόληση με την Αστρονομία και ήταν και εύκολο για μένα να περάσω στην επικοινωνία παίρνοντας τα ανάλογα μαθήματα στο πανεπιστήμιο.

Ρουζ, μια πόλη 200.000 κατοίκων, άνοιξε ένα μεγάλο πλανητάριο (είχε 60 πόδια διάμετρο και ήταν ένα από τα 10 μεγαλύτερα της Αμερικής). Μέχρι και το 1969 πέρασαν από εκεί τρεις από τους πιο γνωστούς και φημισμένους διευθυντές πλανηταρίων (μεταξύ των οποίων και ο τότε διευθυντής του Πλανητάριου του Λονδίνου), αλλά για τον άλφα ή βήτα λόγο δεν «επιβίωσαν» πάνω από έναν χρόνο. Ίσως δεν τους «σέκωνε το κλίμα»! Στο μεταξύ, είχα ήδη επιδείξει αρκετή πρωτοβουλία και «αριστεία», οπότε μου ζήτησαν να αναλάβω εγώ τη διεύθυνση και φυσικά δέχτηκα. Ήμουν τότε 26 ετών. Ταυτόχρονα, παρακολουθούσα ακόμη μαθήματα στο πανεπιστήμιο. Υπάρχουν πολλά θέματα στη ζωή που είναι και θέμα

ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

τύχης. Στάθηκαν τυχερός σε πολλά πράγματα και οι συμπτώσεις με βοήθησαν.

; **Γιατί επιλέξατε την Αστρονομία;**

! Βρέθηκα στην Αμερική σε μια εποχή που η κατάκτηση του διαστήματος έπαιρνε σάρκα και οστά. Είχα τη χαρά να δω ζωντανά τις εκτοξεύσεις αλλά και να παρακολουθήσω πολλές διαστημικές αποστολές, από το Apollo 11 μέχρι και την τελευταία, το Apollo 17, που έγινε τον Δεκέμβριο του 1972.

Πέρα όμως από αυτό, θεωρώ ότι η Αστρονομία είναι ένα προνομιακό θέμα γιατί προσφέρει πολλές και εντυπωσιακές εικόνες που βοηθούν στην εκλαΐκευση. Κλασικό παράδειγμα είναι η εικονική πλέον φωτογραφία του Hubble "Pillars of creation". Όταν έχεις τέτοιου είδους εικόνες, που τραβούν το ενδιαφέρον, πώς να μην ασχοληθείς; Με αφετηρία την Αστρονομία, ιδιαίτερα σήμερα, μπορείς να μιλήσεις για ό,τι θες: Χημεία, Βιολογία, Αστροβιολογία, το ανθρώπινο σώμα. Μπορείς να ξεκινήσεις από μια εικόνα και να πας όπου θες.

; **Σήμερα θεωρείτε ότι υπάρχουν βασικές διαφορές στην προσέγγιση Αμερικής και Ελλάδας στη διάχυση των επιστημών;**

! Με την έλευση του Διαδικτύου, οι διαδικασίες αυτές θα έλεγε κανείς ότι παγκοσμιοποιήθηκαν. Οι τρόποι διάχυσης είναι γνωστοί. Όποιος έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο μπορεί μέσω YouTube να παρακολουθήσει μια δράση που έγινε στην άλλη άκρη του κόσμου. Το σημαντικό είναι να έχεις τη διάθεση να το κάνεις. Υπάρχουν σπουδαίοι επιστήμονες, οι οποίοι όμως δεν φαίνεται να κάνουν προσπάθεια όταν

απευθύνονται στον κόσμο. Ας μην ξεχνάμε ότι πράγματι χρειάζεται προσπάθεια για να φτιάξεις μια ωραία παρουσίαση, με πολλές εικόνες και λίγα λόγια, που να είναι προσαρμοσμένη στο ακροατήριο. Ακόμη και τώρα, έπειτα από τόσα χρόνια, τυχαίνει να εκτιμώσω λάθος τις γνώσεις του ακροατηρίου και να μην εξηγήσω επαρκώς κάποιες έννοιες. Γενικά, χρειάζεται μεγάλη προσοχή και να μην παίρνεις τίποτα ως δεδομένο.

; **Έχετε ασχοληθεί με την τηλεόραση, τα περιοδικά και τις εφημερίδες αλλά και το πλανητάριο. Τι διαφορές έχουν τα μέσα αυτά και πιο θεωρείτε πιο απαιτητικό;**

! Νομίζω πως ό,τι είναι πιο εντατικό από άποψη εικόνας είναι και πιο απαιτητικό. Το σκέτο κείμενο είναι πιο απλό, δεν έχει περιορισμούς. Όταν πρέπει, όμως, το κείμενο να ντυθεί με εικόνα, τα πράγματα γίνονται πιο δύσκολα. Για τον λόγο αυτό, θεωρώ την τηλεόραση και το πλανητάριο τα πιο απαιτητικά μέσα. Απλώς, στην τηλεόραση υπάρχει αρκετό οπτικοακουστικό υλικό που μπορείς να χρησιμοποιήσεις. Στο πλανητάριο, αντίθετα, η δημιουργία εικόνων είναι και περίπλοκη, και ακριβή. Οπότε οι περιορισμοί είναι περισσότεροι. Σε όλα αυτά, βέβαια, παίζει μεγάλο ρόλο και η υλοποίηση. Ιδέες υπάρχουν πάντα πολλές. Η υλοποίησή τους, όμως, είναι που θα κάνει τελικά τη διαφορά.

; **Υπήρξε φορά μέσα σε αυτά τα πενήντα χρόνια που να θελήσατε να μετατοπιστείτε; Να ασχοληθείτε και με άλλα θέματα;**

! Κάθε μέρα, ακόμα και σήμερα. Αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με το θέμα, π.χ. Αστρονομία ή Βιολογία, αλλά και με το είδος με το οποίο ασχολείσαι:

Το 2014, οι αστρονόμοι, χρησιμοποιώντας το διαστημικό τηλεσκόπιο Hubble της NASA, εμφανίζουν μια μεγαλύτερη και ακριβέστερη φωτογραφία των «Πυλών της Δημιουργίας» (Pillars of Creation) του εικονικού Νεφελώματος του Αετού. Η αρχική εικόνα του Hubble του 1995 φαίνεται στα αριστερά

πλανητάριο, εφημερίδες ή τηλεόραση. Πιστεύω ότι το να δοκιμάξεις διαφορετικά πράγματα βοηθάει να μη βαλτώνεις και να εξελίσσεσαι. Εγώ πάντα ήθελα να ασχολούμαι με θέματα που μου αρέσουν. Έκανα, όπως λένε, την «εργασία μου και χόμπι». Συνήθως, αν δεν κάνεις κάτι καλά, το καταλαβαίνεις αμέσως. Αν κάτι δεν σου ταιριάζει, το αλλάξεις.

; **Τι θεωρείτε σημαντικό σε ένα σεμινάριο προκειμένου να είναι ελκυστικό για τον θεατή;**

! Να εξηγήεις έννοιες γενικές και όχι εξειδικευμένες. Να μην μπαίνεις σε πολλές λεπτομέρειες. Για παράδειγμα, κάτι που θα ενδιέφερε έναν ερευνητή της Αστροφυσικής δεν θα ενδιέφερε το 99% του κόσμου. Είναι σημαντικό να μην το ξεχνάμε. Με ενδιαφέρει όλοι οι άνθρωποι που θα παρακολουθήσουν κάτι να καθλωθούν από την εικόνα και την αφήγηση. Οι ειδικοί μπορεί και αυτοί βέβαια να βρουν κάτι που δεν θα γνωρίζουν σε μια παραγωγή, σίγουρα όμως μπορούν να πάρουν ιδέες για το πώς να παρουσιάσουν κι εκείνοι με τη σειρά τους το θέμα της αρεσκείας τους στον κόσμο. Θα έλεγα ότι όλοι όσοι ασχολούμαστε με την επικοινωνία των επιστημών πρέπει να θυμόμαστε το εξής: Ο στόχος είναι η επικοινωνία, όχι η πληροφορία. Την πληροφορία τη βρίσκει πλέον κανείς πολύ εύκολα.

; **Ποια θεωρείτε ότι είναι η ουσία της διάχυσης των επιστημών;**

! Πολύ συχνά, ο κόσμος περιμένει απαντήσεις σε ερωτήματα. Κατά τη γνώμη μου, όμως, η δική μας δουλειά είναι να δημιουργήσουμε στον κόσμο ερωτήματα. Ερωτήματα που ούτε και εμείς δεν είχαμε σκεφτεί ενδεχομένως. Είναι σημαντικό να δημιουργείς ερωτήματα γιατί έχουν μια εκπαιδευτική αξία. Με αυτόν τον

τρόπο, οι πολίτες και οι μαθητές μαθαίνουν να σκέφτονται.

; **Γιατί είναι σημαντικό τελικά να φέρνουμε τα αποτελέσματα των επιστημών στη δημόσια σφαίρα;**

! Είναι σημαντικό γιατί ο πολίτης πληρώνει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο και για τον λόγο αυτό έχουμε την υποχρέωση να τον ενημερώνουμε. Πρέπει να δίνουμε λόγο. Δεν είμαστε ιερατείο. Τα πράγματα έχουν αλλάξει πλέον και ο επιστήμονας οφείλει να ενημερώνει τον κόσμο. Η εκλαΐκευση είναι η απόλυτη πολιτική πράξη γιατί κινητοποιεί τους πολίτες να ασχοληθούν με κάτι που τους αφορά άμεσα: Την κατανόηση της φύσης που μας περιβάλλει!

Ο Διονύσης Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενίδειου Πλανηταρίου, στο οποίο υπήρξε διευθυντής από το 1973 έως το 2014. Πριν από αυτό χρημάτισε επιμελητής και διευθυντής Πλανηταρίου στο Κέντρο Τεχνών και Επιστημών της Λουιζιάνα. Εκτός από τα σεμινάρια για τις παραστάσεις του πλανηταρίου, έχει γράψει επίσης σεναρία για τηλεοπτικές εκπομπές, εκλαϊκευμένα βιβλία Αστρονομίας, άρθρα στον ελληνικό και ξένο Τύπο, ενώ έχει δώσει εκατοντάδες διαλέξεις σε ολόκληρη τη χώρα. Το 1996 έλαβε την ανώτατη τιμητική διάκριση IPS Service Award από τη Διεθνή Εταιρεία Πλανηταρίων και το 2006 έλαβε το παράσημο του Ακαδημαϊκού Φοίνικα από τη Γαλλική Δημοκρατία για τη συνεισφορά του στη διεθνή αστρονομική εκπαίδευση. Το 2012, η Ένωση Ελλήνων Φυσικών τον βράβευσε ως θεμελιωτή της εκλαΐκευσης του επιστημονικού λόγου στην Ελλάδα. Το 2015 έλαβε το Βραβείο της Τάξεως των Θετικών Επιστημών της Ακαδημίας Αθηνών «για τη συνολική του προσφορά στην εκλαΐκευση και διάδοση της Αστρονομίας και την πρότυπη λειτουργία του Ευγενίδειου Πλανηταρίου».

ΔΥΟ ΕΡΕΥΝΕΣ χρησιμοποιεί σήμερα το «Πρίσμα» για να προσπαθήσει να φωτίσει το πώς και το πού των παιδιών μας στο Διαδίκτυο. Τα αποτελέσματα δεν κάνουν εντύπωση σε κανέναν: Χρησιμοποιούν κυρίως φορητές συσκευές για να επισκεφτούν κυρίως «ακατάλληλες» σελίδες. Στην πρώτη περίπτωση, κυριολεκτικά τα «οπλίζουμε» με συσκευές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν παντού και συνεχώς. Ιδιαίτερα για τις γιορτές, αποτελούν τις ιδανικές μπέιμπί σίτερ για τους μικρότερους και την καλύτερη «συντροφιά» για τους μεγαλύτερους, οι οποίοι έχουν ένα ανοιχτό παράθυρο στον κόσμο του απαγορευμένου. Έτσι, λοιπόν, στη δεύτερη περίπτωση τα «αφήνουμε» εντελώς ήσυχα να ασχοληθούν με τις παιδικές ή τις εφηβικές «ανησυχίες» τους...

Β.Κ.

Με το κινητό τους σερφάρουν έξι στους δέκα Έλληνες

ΜΑΣ ΤΟ λένε τα στοιχεία της Eurostat: Περισσότερο από τα τρία τέταρτα των Ευρωπαίων χρηστών του Διαδικτύου επιλέγουν το έξυπνο κινητό τους ως μέσο πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, τα έξυπνα κινητά ήταν η συσκευή που χρησιμοποιήθηκε περισσότερο το 2016 για σερφάρισμα, με το ποσοστό χρήσης να ανέρχεται σε 79%. Ακολούθησαν οι φορητοί υπολογιστές ή/και τα netbooks (64%), οι επιτραπέζιοι υπολογιστές (54%) και τα tablets (44%).

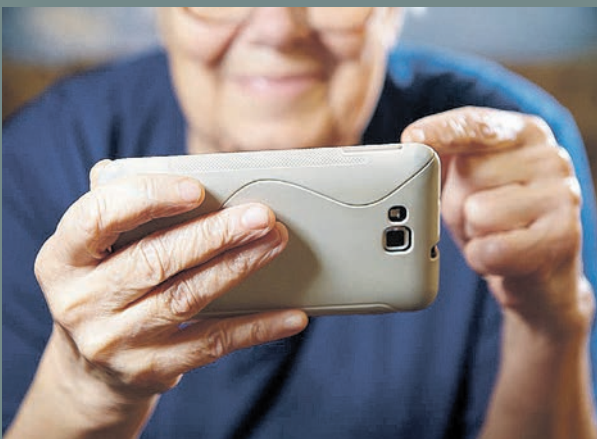
Παρά λοιπόν τα υψηλά ποσοστά της, η Ελλάδα έχει την πέμπτη χαμηλότερη επίδοση στην Ε.Ε. στη χρήση του κινητού για την πρόσβαση στο Διαδίκτυο (με ποσοστό χρήσης του κινητού ως μέσου πρόσβασης στο Ίντερνετ 66%), έχοντας καλύτερες επιδόσεις μόνο από την Τσεχία (55%), την Πολωνία (60%), τη Λετονία (62%) και τη Λιθουανία (63%). Βρίσκεται, έτσι, στην 24η θέση της ευρωπαϊκής κατάταξης, που κατατάσσει τα κράτη - μέλη ανάλογα με το ποσοστό χρήσης του κινητού τηλεφώνου ως μέσου πρόσβασης στο Διαδίκτυο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Eurostat, στην πρώτη θέση της σχετικής κατάταξης βρίσκεται η Ισπανία (93%), με την Κύπρο και την Ολλανδία να ακολουθούν (88%) πριν από την Κροατία (87%), τη Βρετανία (86%) και τη Δανία (85%).

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι όλοι σχεδόν σερφάρουν. Συγκεκριμένα το 2016 χρησιμοποίησαν το Διαδίκτυο συνολικά περισσότερο από το 80% των ατόμων ηλικίας 16-74.

Οι φορητοί υπολογιστές ή τα netbooks χρησιμοποιήθηκαν τουλάχιστον από τα τρία τέταρτα των χρηστών του Διαδικτύου στην Ολλανδία (80%), τη Φινλανδία και στο Βέλγιο (και οι δύο 78%) και στη Δανία (76%). Επιτραπέζιοι υπολογιστές χρησιμοποιήθηκαν από περισσότερο από τα δύο τρίτα των χρηστών του Διαδικτύου στην Ουγγαρία, στο Λουξεμβούργο και στη Ρουμανία (68%), καθώς και τη Γερμανία (67%). Τέλος, tablets χρησιμοποιήθηκαν για την πρόσβαση στο Διαδίκτυο από λιγότερους από τους μισούς χρήστες του Διαδικτύου στη συντριπτική πλειονότητα των κρατών-μελών.

Τέλος, τα στοιχεία της Eurostat αποκαλύπτουν τη στάση των Ευρωπαίων πολιτών όσον αφορά τη δημοσιοποίηση προσωπικών τους πληροφοριών στο Διαδίκτυο. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δώδεκα μηνών, πάνω από το 70% των χρηστών του Διαδικτύου στην Ε.Ε. διοχέτευσε, όντως, κάποιο προσωπικό του δεδομένο στο Ίντερνετ. Ωστόσο, μεγάλο ποσοστό αυτών των χρηστών πήρε κάποια μέτρα για να το προστατεύσει, χωρίς όμως να προσδιορίζεται ποια. Επιπλέον, σχεδόν ένας στους δύο Ευρωπαίους (46%) αρνήθηκε να επιτρέψει τη χρήση των προσωπικών του πληροφοριών για τη διαφήμιση, ενώ το 40% έθεσε περιορισμούς πρόσβασης στο προφίλ του ή το προσωπικό του περιεχόμενο σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης.

Ο Άγιος Βασίλη

Ποια παιδιά δεν βλέπουν «παιδικές» σελίδες;

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ μέρες διακοπές από τα σχολεία κι ένα μεγάλο μέρος τους τα παιδιά μας το περνούν στο δίκτυο. Είμαστε σίγουροι ότι γνωρίζουμε πού ακριβώς πηγαίνουν όταν σερφάρουν;

Μια πρόσφατη έρευνα της Kaspersky Lab δείχνει σε ποιες χώρες τα παιδιά επέδειξαν την πιο επικίνδυνη διαδικτυακή συμπεριφορά στη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών. Με βάση τα παγκόσμια στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τη μονάδα Γονικού Ελέγχου της Kaspersky Lab, η έρευνα καταδεικνύει ότι οι περισσότερες απόπειρες για επίσκεψη σε επικίνδυνες ιστοσελίδες από ανήλικους χρήστες καταγράφηκαν στο Ισραήλ (775 απόπειρες), το Ηνωμένο Βασίλειο (460), τις ΗΠΑ (352), στη Σουηδία (345) και στον Καναδά (302). Η Ελλάδα βρέθηκε στην 29η θέση, με 92 καταγεγραμμένες απόπειρες.

Στον όρο «επικίνδυνες» συμπεριλαμβάνονται επτά κατηγορίες: Περιεχόμενο για ενήλικους, αλκοόλ, καπνικά προϊόντα, ναρκωτικές ουσίες, ακατάλληλη γλώσσα, τυχερά παιχνίδια και στοιχηματισμός, λαχεία και κληρώσεις, λογισμικά, ήχος, βίντεο, βία, όπλα, εκρηκτικά και πυροτεχνήματα.

Η συγκεκριμένη έρευνα καλύπτει την περίοδο από τον Δεκέμβριο του 2015 μέχρι και τον Νοέμβριο του 2016 και περιλαμβάνει στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τα ενεργοποιημένα προγράμματα ασφαλείας και Γονικού Ελέγχου της Kaspersky Lab, σε λογισμικά Windows και Mac OS X. Τα στατιστικά στοιχεία προκύπτουν με βάση τους αριθμούς που καταγράφουν τις απόπειρες επίσκεψης ιστοσελίδων που εμπίπτουν στις επτά προειλεγμένες κατηγορίες που θεωρούνται ως οι πιο επικίνδυνες για τα παιδιά. Τα στατιστικά στοιχεία παρουσιάζονται ως ένας αριθμός με τις συνολικές απόπειρες ανά χρήστη και ανά έτος.

Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύ-

Η διαίτα των σπι

ΜΕΤΑ τις γιορτές έρχεται η ώρα των τεϊνών ή λαχανικών; Ξενηστίκωμα ώρες; Ανάμεσα στις τόσες που κυκλοφορούν, η τελευταία μόδα είναι η διαίτα της Παχής, η οποία είναι βασισμένη στα ήταν διαθέσιμα εκείνη την περίοδο τους μαγειρέματός τους, πριν ο άνθρωπος γρήσει τη γη και αναθρέψει ζώα για υποστηρικτές της διαίτας λένε ότι έχει ακόμα προσαρμοστεί σωστά συνθήκες και θα αποδώσει καλύτερα χαμηλότερες πιθανότητες να αποδράσει τη διαβήτη ή κάποια από τις ασθένειες της σύγχρονης κοινωνίας. Εμπρός λοιπόν, δια, χόρτα και κρέας (ωμό;)

Σ' έφερε τάμπλετ

ουν ότι παιδιά από την Ιαπωνία είναι πιθανότερο να προσπαθήσουν να επισκεφτούν ιστοσελίδες που ανήκουν στην κατηγορία «Περιεχόμενο για ενήλικους» (39 προσπάθειες) και «Λογισμικό, ήχος, βίντεο» (104) – η τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει ιστοσελίδες με μη αδειοδοτημένο περιεχόμενο. Ενδιαφέρον επίσης προκαλεί το δεδομένο ότι οι νεαροί Ιταλοί ενδιαφέρονται περισσότερο για τα τυχερά παιχνίδια (3,6 απόπειρες), ενώ η νεολαία της Πορτογαλίας επισκέπτεται συχνότερα ιστότοπους που χρησιμοποιούν κυδαία γλώσσα (60 απόπειρες). Τα παιδιά από το Ισραήλ έδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για ιστοσελίδες που προωθούν το αλκοόλ, τα καπνικά προϊόντα και/ή τα ναρκωτικά (687 απόπειρες ανά χρήση), αλλά και τα όπλα (3,8), ενώ οι περισσότερες προσπάθειες επίσκεψης σε ιστοσελίδες με βίαιο περιεχόμενο (1,8) έγιναν από νεαρά άτομα στις ΗΠΑ. Όσο για τα παιδιά στην Ελλάδα, αυτά έδειξαν περισσότερο εν

διαφέρουν για ιστοσελίδες με περιεχόμενο
ακατάλληλο για ανήλικους (14 απόπειρες ανά
χρήστη)/

Για να είμαστε, όμως, δίκαιοι, αξίζει να σημειωθεί ότι όλες αυτές οι απόπειρες δεν είναι πάντα σκόπιμες. Για παράδειγμα, τα παιδιά μπορούν να καταλήξουν σε αυτές τις ιστοσελίδες κλικάροντας κατά λάθος ένα banner ή έναν σύνδεσμο που έχει κοινοποιηθεί από κάποιον άλλο χρήστη. Παράλληλα, μια άλλη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Kaspersky Lab το 2016 και στην οποία συμμετείχαν 3.780 οικογένειες από επτά διαφορετικές χώρες έδειξε ότι, κατά κοινή ομολογία, οι νεαροί Ρώσοι και Αμερικάνοι είχαν περισσότερες πιθανότητες από άλλα παιδιά να αποκρύψουν από τους γονείς τους τυχόν ενοχοποιητικά στοιχεία επικίνδυνης δραστηριότητάς τους στο Διαδίκτυο, καθώς και να χρησιμοποιήσουν περιεχόμενο που ήταν ακατάλληλο για παιδιά.

ηλαιών

της διαίτας: Πρω-
της φαΐ κάθε τρεις
κλολοφορούν, η τε-
λαιολιθικής Επο-
είδη τροφής που
δο και στους τρό-
θρωπος καλλιερ-
τη σίτισή του. Οι
το σώμα μας δεν
ί στις μοντέρνες
ρα, οδηγώντας σε
οκτήσει κάποιος
ς που ταλανίζουν
οιπόν για βελανί.

Paleo Diet Explained στο:
<https://www.youtube.com/watch?v=rBLsChvPiMY>

Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟ 2017

Κάθε χρόνο, ο χώρος της ψηφιακής ασφάλειας αντιμετωπίζει νέες μορφές απειλών. Καθώς μπαίνουμε στο 2017, οι ειδικοί σε θέματα ασφάλειας της **Symantec Corp.** εστίασαν την προσοχή τους στις τάσεις που πιθανώς αναμένουμε να δούμε το 2017 αλλά και τα επόμενα χρόνια.

*** Η ανάπτυξη του Cloud** Το 2017 θα συνεχίσουμε να βλέπουμε μια στροφή προς τον σύγχρονο εργασιακό χώρο, καθώς όλο και περισσότερες επιχειρήσεις επιτρέπουν στους υπαλλήλους τους να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, όπως τα wearables, την εικονική πραγματικότητα αλλά και τις συνδεδεμένες στο Δίκτυο συσκευές (IoT), υποστηρίζοντας παράλληλα ένα ταχέως αυξανόμενο δυναμικό από εφαρμογές και λύσεις που βασίζονται στο cloud.

*** Τα συνδεδεμένα αυτοκίνητα θα γίνουν στόχος του ransom** Με δεδομένο ότι τα αυτοκίνητα αρχίζουν να έχουν δυνατότητες διασύνδεσης, εί-

ναί θέμα χρόνου να δούμε hacking μεγάλης κλίμακας και σ' αυτά. Αυτό θα μπορούσε να εμφανιστεί με τη μορφή λύτρων, αυτόματα και μη εξουσιοδοτημένη παρακολούθησή τους και συλλογή πληροφοριών ή άλλες. Όλη αυτή η κατάσταση θα οδηγήσει επίσης στο ερώτημα σχετικά με το ποιος έχει την ευθύνη για την απειλή αυτή: Ο προμηθευτής του λογισμικού ή ο κατασκευαστής αυτοκινήτου; Ένα ερώτημα που θα έχει μακροπρόθεσμες συνέπειες για το μέλλον της αυτοκινητοβιομηχανίας.

 Οι εκβιαστές για χρήματα θα επιτεθούν στο Cloud Με δεδομένη τη σημαντική στροφή προς την cloud-based αποθήκευση και τις υπηρεσίες, το Cloud γίνεται ένας πολύ προσοδοφόρος στόχος για επιθέσεις, αφού δεν προστατεύεται από firewall ή άλλα παραδοσιακά μέτρα ασφάλειας. Έτσι, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να υπερασπιστούν τα δεδομένα τους. Οι επιθέσεις μπορεί να οδηγήσουν σε εκβιασμούς και αποζημιώσεις πολλών εκατομμυρίων ευρώ καθώς και στην απώλεια κρίσιμων δεδομένων. Η ανάγκη λοιπόν προστασίας θα γίνει ακόμη πιο κρίσιμη.

 Η τεχνητή νοημοσύνη θα απαιτεί εξελιγμένες δυνατότητες Big Data

Το 2017, η μηχανική μάθηση και η τεχνητή νοημοσύνη θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται. Με την ανάπτυξη έρχονται νέες, ισχυρές ιδέες για τις επιχειρήσεις καθώς και μια αυξημένη συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων και των μηχανών. Από την άποψη της ασφάλειας, η επέκταση θα επηρεάσει τους οργανισμούς με περισσότερους από έναν τρόπους. Με τις νέες μορφές μηχανικής μάθησης και τεχνητής νοημοσύνης να συνεχίζουν να εισέρχονται στην αγορά, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επενδύσουν σε λύσεις που έχουν τις δυνατότητες να συλλέγουν και να αναλύουν δεδομένα από τα αμέτρητα endpoints και τους αισθητήρες επιθέσεων, σε διάφορους οργανισμούς, βιομηχανίες και γεωγραφικές περιοχές.

*** Drones θα χρησιμοποιηθούν για κατασκοπεία και επιθέσεις** Αυτό ίσως να εμφανιστεί το 2017, αλλά είναι πιο πιθανό να συμβεί αργότερα. Μέχρι το 2025 μπορούμε να περιμένουμε ότι θα δούμε «drone-jacking», το οποίο σημαίνει ότι θα υποκλέπονται σήματα drone με αποτέλεσμα τον αναπροσανατολισμό τους προς όφελος του εισβολέα. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη δυνατότητα, μπορούμε επίσης να περιμένουμε ότι θα δούμε και «αντί-drone hacking», δηλαδή τεχνολογία η οποία αναπτύσσεται για τον έλεγχο των GPS συσκευών των drones και άλλων σημαντικών συστημάτων.

Αυτό **δεν** είναι ένα **μαύρο** τετράγωνο

ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΗ ΔΡΟΥΛΙΑ

Ο πίνακας δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα μαύρο τετράγωνο. Πρόκειται για σκάνδαλο... Ζωγράφοι σαν τον Βελάσκεθ, με τη συγκλονιστική τεχνική, πιθανότατα θα είχαν διαμαρτυρηθεί έντονα αν μπορούσαν να δουν το προκλητικό δημιούργημα του θρασυτάτου Καζιμίρ Μαλέβιτς (1879-1935). Αυτό που δεν μπορούμε βέβαια να αρνηθούμε στον Ρώσο είναι ότι πίσω από αυτό που έκανε υπήρχε μια λογική. Θεωρούσε πως ο ρόλος της ζωγραφικής δεν είναι να αναπαριστά τον φυσικό κόσμο, τα αντικείμενα, αλλά να δείχνει αυτό που ακριβώς είναι αυτή η τέχνη. Η χρήση του επιπέδου και του χρώματος. Η απόλαυση της τέχνης για την τέχνη. Το "Σημείο Μηδέν" της ζωγραφικής ήταν, κατά μία έννοια, αναγκαίο να εκφραστεί από τη μονοχρωματική (και μάλιστα μαύρη) απεικόνιση του Τίποτα. Ήταν η εποχή που η ζωγραφική θα καταργούσε τους δεσμούς της με την αναπαράσταση της πραγματικότητας.

Μάλλον δεν είναι τυχαίο που η πρώτη εκδοχή του "Μαύρου Τετραγώνου" φτιάχτηκε το 1915. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος είχε ξεκινήσει και η ανθρωπότητα βρισκόταν ήδη μπροστά σε ένα τεράστιο κενό. Φαινόταν πως όλες οι βεβαιότητες είχαν καταρρεύσει και τη θέση τους είχαν πάρει τα όπλα. Ο Μαλέβιτς σαν οξύ αισθητήριο όργανο πήρε ένα σφουγγάρι και καθάρισε τον μαυροπίνακα πάνω στον οποίο όλα ήταν έτοιμα να ξαναγραφτούν. Δύο χρόνια αργότερα, η Οκτωβριανή Επανάσταση θα ξεκινούσε και αυτή να γράφει κάτι το εντελώς καινούργιο.

Είναι αρκετά ελκυστικό, και τότε θα φάνταζε ακόμα περισσότερο, να θεωρηθεί πως η ζωγραφική έφτασε στο τέλος της. Στο κάτω-κάτω, τι άλλο θα μπορούσε να συμβεί; Η απουσία της αναπαράστασης είχε καταδειχτεί μια και καλή και με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο. Φυσικά, δεν ίσχυε κάτι τέτοιο και ούτε ο Μαλέβιτς θα προχωρούσε σε μια τέτοια δήλωση. Πάνω σ' αυτό τον μαυροπίνακα που ωθεί στην επανεκκίνηση της γραφής της πραγματικότητας, τι πιο ταιριαστό από μια πλώ των αρχών της μάθησης; "Λόλα, να ένα μήλο", "Αυτό είναι μια μπάλα". Φαντάζει σαν αναγκαία συνέπεια του "Μαύρου Τετραγώνου" ένα ιδιαίτερο μάθημα από τον Ρενέ Μαγκρίτ (1898-1967). Η "Προδοσία των εικόνων" είναι η εικόνα μιας ρεαλιστικότητας πίπας και από κάτω ο ζωγράφος, λίγο διδακτικά, σχεδόν δασκαλίστικα, καλλιγραφικά, πρόσθεσε την φράση "Αυτό δεν είναι μια πίπα". Αυτό που θα ξενίσει την παιδική μας ανάμνηση είναι η προφανής αντίφαση ανάμεσα στην αίσθηση πως όντως βλέπουμε μια πίπα και της συγκεκριμένης διδαχής. Έτσι όπως είναι τα πράγματα, και η ίδια η διδαχή ακυρώνει τον εαυτό της. Αυτό δεν είναι μια διδαχή.

Ίσως θα ήταν καλύτερο να ακολουθήσουμε τον ίδιο τον Μαγκρίτ. "Η περίφημη πίπα... Με έχουν κατηγορήσει πολλοί γι' αυτή. Κι όμως... Μπορείτε να τη γεμίσετε με καπνό; Όχι, γιατί απλώς είναι μια εικόνα και τίποτα περισσότερο. Εάν είχα γράψει 'αυτό είναι μια πίπα' θα έλεγα ψέματα". Η πειστικότητά του είναι εξοργιστική.

Αυτό που ίσως να κάνει την Ψυχολογία να ενδιαφερθεί για τα δύο αυτά έργα είναι η αναλογία που υποδηλώνουν για το αντικείμενό της. Αν θα το ονομάσουμε Εαυτό, Εγώ, Αυτοσυνείδηση κ.λπ. μικρή σημασία έχει, προς το παρόν τουλάχιστον. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι μερικές φορές υποφέρει από μια βασανιστική αυτοαντίφαση.

Ο Μαγκρίτ δημιούργησε έναν κενό χώρο ανάμεσα στη βεβαιότητα μιας εικόνας που έχουμε για τον κόσμο και τη δυνατότητά μας να μιλάμε γι' αυτή. Η πληρότητα και ταυτότητα του αναπαριστώμενου αντικειμένου (με όλο το συ-

ναισθηματικό φορτίο του) έχουν υποστεί μια ρωγμή από την οποία χάνει ενοχλητικό και άβολο το κενό. Πίσω από την πίπα θα φαίνεται το "Μαύρο Τετράγωνο", σκοτεινό και δυσόιωνο. Η απουσία της αναπαράστασης. Αυτό που είναι μια καλλιτεχνική καινοτομία είναι εξαιρετικά επίπονο για το ον που αναπαριστά.

Πράγματι, ολόκληρη η συνοχή μας σαν πρόσωπα εξαρτάται από την ικανότητά μας για πλήρεις νοήματος αναπαραστάσεις των σχέσεών μας με την πραγματικότητα. Όχι ακριβώς βέβαια. Η σιγουριά που μας προσφέρει μια χρησιμη αναπαράσταση είναι χρήσιμη μεν, έχει έναν μαγικό και υπνωτιστικό χαρακτήρα δε. Πολλές φορές μπορεί να εναποθέσουμε τις ελπίδες μας για ικανοποίηση σε μια αναπαράσταση. Η ικανοποίηση όμως φαίνεται να μην έρχεται. "Μπορείτε να τη γεμίσετε με καπνό; Όχι, γιατί απλώς είναι μια εικόνα και τίποτα περισσότερο". Τι είναι αυτό που συντηρεί την αιχμαλωσία ενός υποκειμένου από μια επίπονη αντίληψη την οποία νιώθει εντελώς ανίκανο να αλλάξει; Εδώ, πρόκειται για τη φανταστική αποφυγή ενός μεγαλύτερου κακού. Αυτό είναι οι ακραίες συνέπειες της πραγματικότητας της δήλωσης "Αυτό δεν είναι μια πίπα". Ο χάρτης που δημιουργούμε δεν είναι η πραγματικότητα. Η αλήθεια είναι ότι μπορούμε να τοποθετήσουμε ένα οποιοδήποτε αντικείμενο στη θέση της πίπας. Μπορεί τη θέση της να την πάρει ακόμα και η σιγουριά για τον ίδιο μας τον εαυτό. Αυτό δεν είμαι εγώ.

Όταν φτάσουμε στο κομβικό σημείο της εξάντλησης των διαθέσιμων αναπαραστάσεων της ζωής μας, θα βρισκόμαστε σε ένα σημείο ασταθούς ισορροπίας που θα οδηγήσει στην επανεφεύρεση του εαυτού. Ή θα αναλάβουμε το έργο της άπειρης αναδρομής των συμβόλων της πραγματικότητάς μας ή θα μείνουμε να κοιτάμε το απόλυτο κενό. Για την ακρίβεια, η μία δυνατότητα δεν θα μπορούσε να υπάρξει χωρίς την άλλη. Από μια πανουργία της προσωπικής μας ιστορίας είμαστε καταδικασμένοι να δημιουργούμε και να καταστρέφουμε εαυτούς. Μπροστά στη νοσταλγία μας για σαφήνεια, συναντούμε την πεισματική άρνηση του κόσμου να μας την προσφέρει (Αλμπέρ Καμί). Τίποτα δεν είναι σίγουρο. Κατά μια έννοια, "Όλα επιτρέπονται". Μια φαινομενικά καθησυχαστική δήλωση πίσω από την οποία κρύβεται το τεράστιο βάρος της δημιουργικότητας.

Ο Θοδωρής Δρούλιας είναι ψυχολόγος. Σπούδασε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και έχει εργαστεί για πολλά χρόνια σε κοινωνικές δομές για ψυχικά πάσχοντες. Είναι εκπαιδευόμενος στο ΑΚΜΑ, στη συστημική και οικογενειακή θεραπεία και εργάζεται ιδιωτικά. Αρθρογραφεί στο <http://innerself.gr>.

ΝΕΑ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Η διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών πιο διασκεδαστική Το ερευνητικό έργο SciFUN: Making Learning Science Fun

Οι Φυσικές Επιστήμες μοιάζουν συχνά δύσκολες και δυσπρόσιτες στους μαθητές. Το έργο SciFUN είναι ένα διετές πρόγραμμα Erasmus+, το οποίο έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει την πρόκληση της εμπλοκής των μαθητών στις Φυσικές Επιστήμες μέσω μιας καινοτόμου προσέγγισης στη διδασκαλία και τη μάθηση και, επιπλέον, να κάνει την εκμάθηση των φυσικών επιστημών πιο διασκεδαστική και ενδιαφέρουσα. Επίσης, στοχεύει να αυξήσει τα κίνητρα και την επίδοση των μαθητών στις Φυσικές Επιστήμες, καθώς και να προετοιμάσει τους εκπαιδευτικούς στην Ευρώπη για μια καλύτερη συμμετοχή των μαθητών τους στα μαθήματα των Φυσικών Επιστημών.

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα μπορούν να αναζητούν οι εκπαιδευτικοί στην ιστοσελίδα: <http://scifun.eu/index.php/en/>

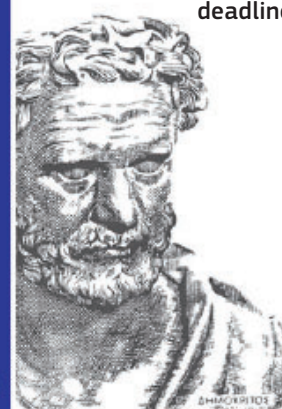
Το Εργαστήριο Τεχνολογίας Γνώσεων και Λογισμικού (SKEL) του Ινστιτούτου Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος αναζητά συνεργάτες

Το Εργαστήριο Τεχνολογίας Γνώσεων και Λογισμικού (SKEL) του Ινστιτούτου Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος, στο πλαίσιο υλοποίησης του ερευνητικού προγράμματος «dataACRON – Big Data Analytics for Time Critical Mobility Forecasting» (E-11952)– Grant Agreement 687591, προσκαλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν προτάσεις για σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου για δύο θέσεις εξωτερικών επιστημονικών συνεργατών, διάρκειας δώδεκα μηνών. Οι αιτήσεις και πλήρη, συνημμένα, βιογραφικά πρέπει να υποβληθούν δεσμευτικά μέχρι την Κυριακή 8 Ιανουαρίου 2017.

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: gram_skel@iit.demokritos.gr

Πηγή:

<https://www.iit.demokritos.gr/el/news/datacron-deadline-8Jan2017>

Εξουσία και δικαιώματα στον ψηφιακό κόσμο

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΜΠΡΟΥΜΑ

«Η UBER, η μεγαλύτερη εταιρεία ταξί στον κόσμο, δεν κατέχει αυτοκίνητα. Η Facebook, η πιο δημοφιλής εταιρεία πληροφορικής παγκοσμίως, δεν παράγει περιεχόμενο. Η Alibaba, η αλυσίδα λιανικής με τη μεγαλύτερη κεφαλαιακή αξία στον κόσμο, δεν διαθέτει δικά της εμπορεύματα. Και η Airbnb, η μεγαλύτερη επιχείρηση παροχής στέγης, δεν έχει ακίνητα». Η μάχη λοιπόν στις νέες ψηφιακές αγορές γίνεται για τη διεπαφή ανάμεσα στους πελάτες και στα προϊόντα / υπηρεσίες. Αυτό αποφαίνεται ο Τομ Γκούινγκουιν, αναλυτής της Silicon Valley, στον οποίο ανήκει και το παραπάνω απόφθεγμα. Στον πληροφορικό καπιταλισμό η διεπαφή είναι ένας αλγόριθμος και οι παράγοντες του παιχνιδιού οι μεγάλες επιχειρήσεις παροχής διαδικτυακών υπηρεσιών.

Διαχωρισμένες εξουσίες στον πληροφορικό καπιταλισμό

Το Διαδίκτυο είναι το πιο εξελιγμένο μέσο ανθρώπινης επικοινωνίας που επινοήθηκε ποτέ. Εντούτοις, σήμερα ο ψηφιακός κόσμος κινδυνεύει να εξελιχθεί σε δυστοπία. Ένα υβριδίο μεγάλου αδελφού και θαυμαστού καινούργιου κόσμου. Οι δύο πλευρές του: NSA και Facebook. Καθολική επιτήρηση (NSA) αλλά και οικειοθελής εκχώρηση της ιδιωτικότητάς μας μέσα από μια γενική κατάσταση επίπλαστης καταναλωτικής ευτυχίας και απουσίας νοήματος (Facebook). Σε ανύποπτο χρόνο (2010) ο ιδρυτής του Facebook Μαρκ Ζούκερμπεργκ έχει δηλώσει ότι "Οι άνθρωποι δεν

Η νέα Silicon Valley θα είναι συνεργατική και αποσυσσωρευτική για το κεφάλαιο. Και πιο κατάλληλος τόπος γι' αυτή δεν μπορούν παρά να είναι χώρες με τεχνολογικό έλλειμμα λόγω των υψηλότερων εμποδίων εισόδου από την παραγόμενη ως κλειστή γνώση της αγοράς. Γιατί όχι δηλαδή και η χώρα μας;

Hackerspace.gr: Η κοινότητα ανοιχτής γνώσης στην Αθήνα, όπου θα βρείτε ανθρώπους να δουλεύουν από τρισδιάστατους εκτυπωτές μέχρι διαστημικούς δορυφόρους

έχουν πια κανένα πρόβλημα να μοιράζονται πιο ανοιχτά προσωπικές πληροφορίες με άλλους ανθρώπους. (Η ιδιωτικότητα) είναι ένας κοινωνικός κανόνας που αποτελεί προϊόν κοινωνικής εξέλιξης”, υπονοώντας έτσι πως στην ψηφιακή εποχή τα δικαιώματα στην ιδιωτικότητα είναι απαρχαιωμένα.

Στους 100 πιο επισκέψιμους ιστοτόπους του Διαδικτύου μόλις δύο ανήκουν από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ελέγχονται δημοκρατικά από τους χρήστες τους. Όλοι οι υπόλοιποι ελέγχονται από εταιρείες. Η εμπορευματοποίηση του νέου αυτού χώρου ανθρώπινης δραστηριότητας έχει συγκροτήσει τόσο σοβαρές ασυμμετρίες εξουσίας, ώστε να απειλείται ο ελευθεριακός χαρακτήρας του.

Αν παρομοιάζαμε το Facebook με μια χώρα, με ποια θα ήταν πιο κοντά; Μια φιλελεύθερη δημοκρατία με αναγνωρισμένα θεμελιώδη δικαιώματα και δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση (λ.χ. ΗΠΑ) ή με ένα απολυταρχικό καθεστώς (λ.χ. Σαουδική Αραβία); Ο τρόπος με τον οποίο το Facebook αποσιώπησε την συναίνεση των χρηστών για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων δεν μοιάζει με το κοινωνικό συμβόλαιο, αλλά με το ancien regime της φεουδαρχικής αριστοκρατίας.

Στον ψηφιακό κόσμο ο κώδικας είναι ο νόμος. Στον κώδικα λοιπόν μπορούν να είναι εγχαραγμένοι με αυτοματοποιημένο τρόπο κα-

Η συντακτική εξουσία στην ψηφιακή εποχή

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ κίνημα για τα ψηφιακά δικαιώματα αγωνίζεται για τα ψηφιακά κοινά και τον δημόσιο ψηφιακό χώρο ως χώρο ελευθερίας και συλλογικής ενδυνάμωσης. Στην απόλυτη διαφάνεια αντιπαράτασσει την κρυπτογραφία και τους κοινωνικούς αγώνες ενάντια στην επιτήρηση και την καταστολή. Απέναντι στην εμπορευματοποίηση, προτάσσει την κοινοχρησία της γνώσης και τη δημιουργία μέσα από το μοίρασμα και τον συνεργατισμό. Απέναντι στις δομές κυριαρχίας και εκμετάλλευσης του πληροφορικού καπιταλισμού αντιπαραβάλλει τη γενικευμένη ελευθεριότητα του βασισμένου στα κοινά ομότιμου τρόπου παραγωγής για μια ανοιχτή κοινωνία της γνώσης. Η ηθική του κινήματος αποτελεί τη μήτρα από την οποία ξεπήδησε το οικονομικό θαύμα της Silicon Valley και όλες οι τεχνολογικές υποδομές της σύγχρονης κοινωνίας της πληροφορίας. Στον ραγδαία εξελισσόμενο ψηφιακό κόσμο, οι σύγχρονες μορφές του κινήματος παίρνουν τη μορφή δυνάμεων κοινοτικοποίησης, όπως τα ανοιχτά πρότυπα, το ελεύθερο λογισμικό, η wikipedia, η ανοιχτή επιστημονική δημοσίευση, το παραγόμενο από τους χρήστες ιντερνετικό περιεχόμενο, οι οποίες βρίσκονται σε σχέση έντασης με τις δυνάμεις εμπορευματοποίησης της ιδιωτικής οικονομίας της αγοράς.

Το Διαδίκτυο και ο παγκόσμιος ιστός γεννήθηκαν και μέχρι σήμερα λειτουργούν σε κοινόχρηστα πρότυπα επικοινωνίας. Αυτά παράγονται μέσα από ανοιχτές ομάδες χάκερ, που συνασπίζονται στην Ομάδα Εργασίας Μηχανικών του Διαδικτύου (IETF). Ένας από τους πρωτεργάτες της συνόψισε τον τρόπο λειτουργίας των μηχανικών της ραχοκοκαλιάς του Διαδικτύου: “Απορρίπτουμε βασιλιάδες, προέδρους, και ψηφοφορίες. Πιστεύουμε στις συναινετικές

διαδικασίες και στον αποτελεσματικό κώδικα λογισμικού” (Κλαρκ, 1992). Το 1986 ο Ρίτσαρντ Στόλμαν αποφασίζει να εκδώσει δικό του κώδικα λογισμικού υπό τη Γενική Δημόσια Άδεια Χρήσης (GPL), παρέχοντας τέσσερις ελευθερίες στις κοινότητες: (i) ελευθερία εκτέλεσης και χρήσης του κώδικα για οποιονδήποτε σκοπό, (ii) ελευθερία μελέτης του τρόπου λειτουργίας του, (iii) ελευθερία αναδιανομής αντιγράφων και (iv) ελευθερία βελτίωσης και δημοσιοποίησης των βελτιώσεων στην κοινότητα. Με το χακάρισμα του αστικού ενοχικού δικαίου και του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας, η ηθική των χάκερ μετατρέπεται αποτελεσματικά σε έναν ιδιότυπο οριζόντιο κοινωνικό συνταγματισμό, γεννώντας το κίνημα του ελεύθερου λογισμικού. Από τότε, το ελεύθερο λογισμικό επεκτείνεται ως “καρκίνος” σύμφωνα με τα λεγόμενα του Στιβ Μπάλμερ, πρώην CEO της Microsoft, κοινοτικοποιώντας την παγκόσμια παραγωγή λογισμικού στον πιο πρωτοπόρο τεχνολογικά τομέα της οικονομίας, εκεί που υποτίθεται ότι ο κεφαλαιοκρατικός τρόπος παραγωγής φτάνει στο απόγειο της επιτυχίας του.

P2P Lab: Το εργαστήριο κοινωνικής έρευνας στα Ιωάννινα με έργο παγκοσμίου βεληνεκούς για τον βασισμένο στα κοινά ομότιμο τρόπο παραγωγής

νόνης απόλυτης διαφάνειας, εκμετάλλευσης και κυριαρχίας. Ποιοι κατασκευάζουν τον κώδικα στους εταιρικούς ιστοτόπους; Ποιοι κατασκευάζουν τον κώδικα στο Διαδίκτυο; Ποιοι αποφασίζουν για το ποιοι θα είναι αυτοί οι κανόνες; Οι αποφάσεις των εταιρικών γιγάντων του Διαδικτύου επικαθορίζουν όλο και περισσότερο το μέλλον της κοινωνίας της πληροφορίας, επηρεάζοντας τη δραστηριότητα εκατομμυρίων χρηστών. Η υπερσυγκέντρωση εξουσίας στις επιχειρήσεις αυτές υπερφαιλάγει τις ρυθμιστικές δυνατότητες των κρατών και θέτει σε διακινδύνευση θεμελιώδη δικαιώματα.

Για ένα κοινωνικό συμβόλαιο στον ψηφιακό κόσμο

Ιστορικά, τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη διαπλέκονται με την εξουσία. Συντάσσονται από μια εξουσία εγγενή στην κοινωνία, προϊόν μεγάλων επαναστάσεων, και περιορίζουν εξουσίες διαχωρισμένες από το κοινωνικό σώμα, όπως το κράτος και το κεφάλαιο. Στον ψηφιακό κόσμο, η συντακτική εξουσία παίρνει τη μορφή του παγκόσμιου κινήματος για τα ψηφιακά δικαιώματα, ενώ οι διαχωρισμένες εξουσίες τη μορφή πολυεθνικών επιχειρήσεων με τεράστια συσσώρευση κεφαλαίου / δεδομένων και διαρκώς αυξανόμενες δυνατότητες παράκαμψης της κοινωνικής λογοδοσίας.

Χρειαζόμαστε ένα νέο κοινωνικό συμβό-
λαιο θεμελιωδων δικαιωμάτων για τον ψη-
φιακό κόσμο, το οποίο να υπάγει την εξουσία
των εταιρικών γιγάντων του Διαδικτύου στις
κοινωνικές ανάγκες και να δίνει τη σκυτάλη
της δημιουργικής πρωτοπορίας και της δια-
χείρισης των υποδομών στα διανοητικά κοι-
νά, δηλαδή στις παραγωγικές κοινότητες της
ανοιχτής και συνεργατικής δημιουργικότητας /
καινοτομίας.

Η νέα Silicon Valley θα είναι συνεργατική και αποσυσσωρευτική για το κεφάλαιο. Και πιο κατάλληλος τόπος γι' αυτή δεν μπορούν παρά να είναι χώρες με τεχνολογικό έλλειμμα λόγω των υψηλότερων εμποδίων εισόδου από την παραγόμενη ως κλειστή γνώση της αγοράς. Γιατί όχι δηλαδή και η χώρα μας;

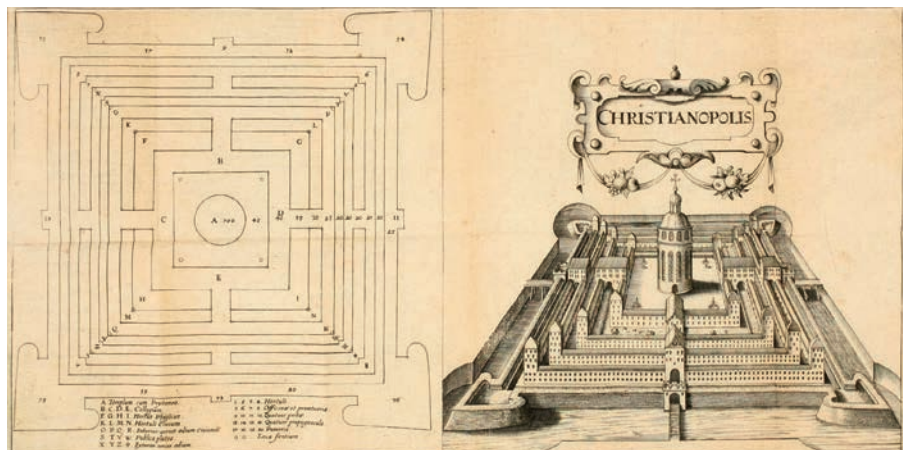
Ο Αντώνης Μηρούμας είναι ακτιβιστής των κινημάτων βάσης, δικηγόρος σε θέματα τεχνολογίας και υποψήφιος διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο του Westminster.

Οι ουτοπίες του Ιανού

Ο Ιανουάριος έχει πάρει το όνομά του από τον ρωμαϊκό θεό Ιανό. Ο θεός αυτός έχει δύο πρόσωπα: Το ένα κοιτάζει στο παρελθόν και το άλλο στο μέλλον. Συμβολίζει τη μετάβαση από το τέλος μιας εποχής στην έναρξη μιας άλλης. Είναι ο θεός των αλλαγών. Κάθε αλλαγή, όμως, γίνεται με υλικά του παρελθόντος. Το νέο, πολλές φορές, δεν είναι παρά μια επανεινότητα του κόσμου που ήδη υπάρχει. Κι αυτή η νέα επινόηση έχει συνήθως τον μανδύα της υπέρβασης των δεινών του πρόσφατου παρελθόντος, της ελπίδας για ένα καλύτερο μέλλον, της νέας αλήθειας. Αυτά είναι μερικά από τα στοιχεία που συγκροτούν έναν εξευγενισμένο παράδεισο, μια ουτοπία. Να ξεχάσουμε όσα προηγήθηκαν και να θεμελιώσουμε έναν κόσμο κάθαρσης και εξυγίανσης.

Στις αρχές του 17ου αιώνα, και ενώ όλα έδειχναν ότι στην Ευρώπη θα ξεσπούσε πόλεμος μεταξύ προτεσταντών και καθολικών, άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους αρκετά κείμενα που μιλούσαν για την ανάγκη θεμελίωσης μιας νέας κοινωνίας. Όλα αυτά τα κείμενα περιέγραφαν ουτοπίες που θα οδηγούσαν τον χριστιανικό κόσμο σε μια νέα εποχή. Η πνευματική, πολιτική και θρησκευτική αναμόρφωση της κοινωνίας έμοιαζε απαραίτητη σε έναν κόσμο που σύντομα θα βίωνε τον περίφημο Τριακονταετή Πόλεμο (1618-1648). Τα κείμενα αυτά στρέφονταν εναντίον της Καθολικής Εκκλησίας, την οποία ο προτεσταντικός κόσμος θεωρούσε πηγή όλων των δεινών.

Κατά τη διάρκεια του Τριακονταετούς Πολέμου, συντελέστηκαν στις προτεσταντικές περιοχές της Βόρειας Ευρώπης ενδιαφέρουσες πνευματικές ζυμώσεις. Αυτές συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην ανάδειξη της διανοητικής παράδοσης των περίφημων Ροδόσταυρων. Υποτίθεται ότι οι Ροδόσταυροι ήταν μια μυστική οργάνωση, που κατείχε τα μυστικά του αληθινού χριστιανισμού και μιας χαμένης αρχαίας γνώσης. Όλη αυτή η αφήγηση, ωστόσο, δεν ήταν κάτι παραπάνω από έναν μύθο και υποστηρίχθηκε με τρία κείμενα. Τα περίφημα ροδόσταυρικά μανιφέστα ήταν δύο φυλλάδια άγνωστου συγγραφέα, που εκδόθηκαν το 1614 ή το 1615 στο Κάσελ της Γερμανίας και παρουσίαζαν μια διανοητική ουτοπία. Είχαν μακροσκελείς τίτλους, αλλά συνήθως αναφέρονται ως «Φήμη της Αδελφότητας» και «Ομολογία της Αδελφότητας». Ήρωας των μανιφέστων ήταν κάποιος «Πατήρ Χ. Ρ. Σ.», ο οποίος ήταν ιδρυτής ενός τάγματος ή αδελφότητας, η οποία είχε αναβιώσει και καλούσε και άλλους να συμμετάσχουν. Το μυστήριο ενισχύθηκε περισσότερο με την έκδοση και ενός τρίτου κειμένου που κυκλοφόρησε το 1616. Επρόκειτο για ένα ρομαντικό διήγημα με τον τίτλο «Ο Χυμικός Γάμος του Χριστιανού Ροδόσταυρου». Συγγραφέας αυτού του έργου ήταν ο Γιόχαν

Ποιος ήταν ο Τζον Ντι; Έμεινε στην Ιστορία ως ένας διανοητής που ασχολήθηκε με τη Φιλοσοφία, αλχημεία, τον μυστικισμό και προσπάθησε να βρει τη γλώσσα των αγγέλων. Πέρα από όλα αυτά, ο Ντι ήταν ο αληθινός πράκτορας 007 και δούλευε για τη βασίλισσα Ελισάβετ. Ορισμένοι ιστορικοί θεωρούν ότι το έργο του «Monas Hieroglyphica» κάλυπτε τις πραγματικές του επιχειρήσεις, οι οποίες γίνονταν στο όνομα της βασίλισσας. Το 007 ήταν το κωδικό όνομα που χρησιμοποιούσε η Ελισάβετ όταν επιθυμούσε να αναφερθεί στον Ντι μπροστά στους αξιωματούχους της αυλής της. Ο Ντι υπέγραφε τα γράμματά του με δύο κύκλους, που συμβόλιζαν ότι τα δύο μάτια του ήταν τα μυστικά μάτια της βασίλισσας (for her eyes only). Οι δύο κύκλοι είχαν περιμετρικά ένα σύμβολο που έμοιαζε με τον αριθμό επτά. Για τον Ντι, ο αριθμός επτά ήταν ένας μυστικός καβαλιστικός και τυχερός αριθμός. Ο Τζον Ντι ενέπνευσε τον Ίαν Φλέμινγκ στη δημιουργία του περίφημου Τζέιμς Μποντ.

Βαλεντίν Αντρέ, λουθηρανός ιερέας. Σκοπός αυτών των κειμένων ήταν να προπαγανδίσουν μια φιλοσοφική, θρησκευτική και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στους αντίποδες της Καθολικής Εκκλησίας. Τα κείμενα βασίζονταν στη φυσική μαγεία, στον νεοπλατωνισμό, στην αλχημεία, την ιατρική και στον θρησκευτικό μυστικισμό της εβραϊκής Καμπάλα. Η ιστορικός Φράνσις Γέιτς έχει σημειώσει ότι οι συγγραφείς αυτών των κειμένων επηρεάστηκαν από το έργο «Monas Hieroglyphica» (1564) του Άγγλου αποκρυφιστή και φιλοσόφου Τζον Ντι (1527-1608).

Πέρα από την πολιτική τους διάσταση, δεν υπάρχει κανένα μυστήριο σε αυτά τα γεγονότα. Οι ροδόσταυρικές εκδόσεις είχαν τις ρίζες τους σε κοινωνικοπολιτικά και διανοητικά κινήματα που αναπτύχθηκαν γύρω από τον προτεστάντη Φρειδερίκο, τον εκλέκτορα του Παλατινάτου της Βοημίας. Τα κινήματα αυτά έσβησαν όταν ο στρατός των προτεσταντών της Βοημίας έχασε από τους Αψβούργους και τον αυτοκράτορα Φερδινάνδο στη μάχη του Λευκού Όρους (1620).

Δημοσιεύτηκαν, ωστόσο, και άλλες ουτοπίες εκείνο το διάστημα με παρόμοιο περιεχόμενο. Το 1602 είχε ήδη κυκλοφορήσει στη Γερμανία η «Πόλη του Ήλιου» του Τομάζο Καμπανέλα, ενώ το 1619 ο Γιόχαν Βαλεντίν Αντρέ έγραψε το «Χριστιανόπολις». Το έργο αυτό είχε εκπληκτικές ομοιότητες με την ανολοκλήρωτη «Νέα Ατλαντίδα» (1627) του Φράνσις Μπέικον. Ο Μπέικον έχει μείνει στην Ιστορία ως ο «προφήτης» της σύγχρονης επιστήμης, προτείνοντας την πειραματική μέθοδο στη μελέτη της φύσης. Ωστόσο, ο Μπέικον ήταν προϊόν του μυστικισμού της Αναγέννησης. Κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης και του 17ου αι-

ώνα, οι μαγικές τέχνες είχαν γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη. Η πρακτική διάσταση αυτών των τεχνών είχε σημαντική συμβολή στον πειραματικό χαρακτήρα που απέκτησε η επιστήμη αργότερα. Το μέλλον των επιστημών για τον Μπέικον είχε ως κεντρική ιδέα την ανάκτηση της αρχαίας σοφίας. Κήρυττε την επιστροφή στην κατάσταση που βρισκόταν ο Αδάμ πριν από την Πτώση: μια κατάσταση αγνής και άσπιλης σχέσης με τη φύση. Στη «Νέα Ατλαντίδα» ο Μπέικον περιέγραφε τον Οίκο του Σολομώντα, ένα ίδρυμα που είχε ως σκοπό να επεκτείνει τα όρια της ανθρώπινης κυριαρχίας. Σκοπός της γνώσης για τον Μπέικον ήταν να είναι ωφέλιμη και να βελτιώνει τη ζωή του ανθρώπου.

Στα ροδόσταυρικά μανιφέστα της «Φήμης» και της «Ομολογίας» βρίσκουμε την έκκληση για μια νέα γνώση, η οποία θα αντικαθιστούσε εκείνη των πανεπιστημίων. Στρέφονταν εναντίον του αριστοτελικού σχολαστικισμού, του ρωμαιοκαθολικισμού και της Ιατρικής του Γαλντού και υποστήριζαν την αναζήτηση της αλήθειας του Θεού και της φύσης διαμέσου των πρακτικών τεχνών, της αλχημείας και των μεθόδων της Ιατρικής του Παράκελσου. Τα κείμενα αυτά δημοσιεύτηκαν σε τέσσερις γλώσσες και γνώρισαν εννέα εκδόσεις, ενώ σώζεται και μια αγγλική μετάφραση του 1652. Αξίζει να σημειωθεί αντίτυπο αυτής της μετάφρασης είχε ακόμη και ο Ισαάκ Νεύτων στη βιβλιοθήκη του, στο οποίο είχε αρκετές προσωπικές σημειώσεις. Υπάρχουν εκατοντάδες επιστολές σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, γραμμένες από διανοητές που απαντούσαν στο κάλεσμα των Ροδόσταυρων, δηλώνοντας ότι ήθελαν να συμμετάσχουν σε αυτή τη μυστική αδελφότητα. Το βασικό μήνυμα των μανιφέστων ήταν ότι, αν οι σοφοί ήταν ενωμένοι, θα μπορούσαν να συλλάβουν μια τέλεια μέθοδο για όλες τις τέχνες μέσω του βιβλίου της φύσης. Αυτό το μήνυμα αποτέλεσε έναυσμα ακόμη και για την ίδρυση της Βασιλικής Εταιρείας του Λονδίνου το 1660, που αποτελεί τη μακροβιότερη επιστημονική εταιρεία.

Οι ουτοπίες προφητεύουν έναν νέο κόσμο, αλλά με τη ματιά τους στραμμένη στο παρελθόν. Καμία επανάσταση και καμία αλλαγή δεν γίνεται χωρίς τα υλικά του παρελθόντος. Κάθε επανάσταση και κάθε αλλαγή, μέσα στην ειρωνεία της Ιστορίας, διατηρεί ελάχιστη σχέση με το παρελθόν της. Ο Ιανός συνεχίζει να κοιτάζει στο παρελθόν και το μέλλον, χωρίς να ανήκει αποκλειστικά σε κανένα από τα δύο.

Ευτυχισμένος ο νέος χρόνος!

Δ.Π.